

asr

IJTIMOIIY-SIYOSIIY GAZETA

Gazeta 2004-yil 1-yanvardan chop etila boshlagan

11-yanvar 2024-yil 2 (1052)

www.21asr.uz

@XXIasr_yangilil

gazetasi

xxi_asr@mail.ru

asr_xabarлари_news

ЗАМОНДАН ОРТДА...

3 ▶

ЙУҚ, ОЛДИНДА ЮРИШ КЕРАК

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти Шавкат Мирзиёев
менинг камтарона хизматларим учун
эҳтиром кўрсатиб, Янги йил билан
қутлаб, табрик хати
юборганликларидан бошим
осмонга етди!**

2 ▶

Шарипбой РАЖАБОВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони, “Боғот” фермер
хўжалиги раҳбари, O'zLiDeP Хоразм вилоят
кенгаши Фахрийлар кенгаши раиси

Ахтам ХАЙТОВ,
O'zLiDeP Сийёсий Кенгаши Ижроия қўмитаси
раиси, Ўзбекистон фермер, деҳқон хўжаликлари
ва томоққа ер эгалари кенгаши раиси

вар-хонаш ё биржасининг “пахта хонаш ё
секцияси”да ҳар бир ҳудуд бўйича ўтказила-
диган савдолар натижаларига қараб тузила-
диган бўлди. Эндилликда пахта етиштирув-
чи шартномада кўрсатилган ҳажмдан кўп
етиштирилган пахта хонаш ёсини шартно-
ма тузмаган ҳолда ҳам биржа орқали
тадбиркорга сотиши мумкин.

3 ▶

ЙУЛНИНГ ЭГАСИ – СИЗ, БИЗ – ҲАММАМИЗ-КУ?!

6 ▶

ҚАРОР ВА ИЖРО

ИМТИЁЗ ВА ИМКОНИАТ

ОРТИДАН СОҒЛОМ РАҚОБАТ МУҲИТИ ШАКЛЛАНИШИ ШАРТ

Пахтачиликда кластер тизими жорий
этилгач, ердан самарали фойдаланиши йўлга
қўйилиб, ҳосилдорлик кескин ортди. Айниқ-
са, замонавий технологиялар асосида ерлар
текислангач, сув сарфи камайди, фермер хў-
жаликларининг иқтисоди юксалди. Аммо
кейинги йилларда кластерлар билан фермер
хўжаликлари ўртасидаги муносабатда ай-
рим англашилмовчиликлар юзага келган эди.
Шу маънода, Президентимизнинг 2023 йил
12 декабрдаги “Қишлоқ хўжалигида эркин
бозор муносабатларини янада ривожлан-

тиришининг қўшимча чора-тадбирлари
тўғрисида”ги фармони соҳада эркин бозор
муносабатларини янада ривожлантириши,
пахта-тўқимачилик кластерлари, қишлоқ
хўжалиги маҳсулотларини етиштирувчилар
ўртасидаги муносабатларни бозор тамойил-
лари асосида такомиллаштиришига ойдин-
лик киритди дейиши мумкин. Унга қўра, пах-
та хонаш ёсини етиштирувчи хўжаликлар ва
кластерлар ўртасида маҳсулот етказиб бе-
риши бўйича фьючерс шартномалари тўғр-
ли нормативлари доирасида республика то-

O'zLiDeP ФРАКЦИЯСИДА

ЭЪТИРОФ

МУЛҚДОР

СУД ҚАРОРИСИЗ ВА ҚОНУНГА ЗИД ТАРЗДА УЙ-ЖОЙИДАН МАҲРУМ ЭТИЛМАЙДИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги О'зЛиДеР фракцияси йиғилишида мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётига дахлдор, жумладан, хусусий мулкни ҳимоя қилиш ва мулкдорлар ҳуқуқларининг кафолатлари таъминланишига қаратилган муҳим қонун лойиҳалари муҳокама қилинди.

Депутатлар қонун лойиҳаларини партия мақсад ва вазифаларидан келиб чиққан ҳолда кўриб чиқишди ва уларни янада такомиллаштириш, пишиқ-пухта ҳолатга келтириш бўйича ўз фикр-мулоҳазалари, таклифларини билдирдилар.

Айниқса, "Янги тахрирдаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси муҳокамалар марказида бўлди.

Зафаржон ЖАЛОЛОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутати,
О'зЛиДеР фракцияси аъзоси:

— Мулк дахлсизлиги ҳар кимнинг ўз бойлиқларига эгаллик қилиш, фойдаланиш ва бошқариш ҳуқуқига эга эканидир. Бу ҳуқуқ одамларга ўз мулкидан қандай фойдаланишни эркин танлаш имконини беради ва қонун олдида тенгликни яратади. Шу боис, мамлакатимизда хусусий мулк ва унга бўлган ҳуқуқлар дахлсизлигини ишончли ҳимоя қилиниши таъминлаш ҳамда давлат органларининг мулкий муносабатларга ноқонуний аралашувини чеклашга доир тизимли ишлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, янги тахрирдаги Конституцияда ҳеч ким суднинг қарорисиз ва қонунга зид тарзда уй-жойидан маҳрум этилиши мумкин эмаслиги белгиланди. Бу бир неча йиллардан буён жамиятимиздаги ўткир муаммолардан бирига айланган "снос" билан боғлиқ муаммага нисбатан оқилона ечим бўлди. Асосийси, суд қарорисиз уй-жойга нисбатан мулк ҳуқуқидан маҳрум қилинмаслиги, шунингдек иморат бузилишига тушадиган бўлса, бунинг учун бузишдан олдин унинг қийматида мос равишда компенсация тўланиши шартлигининг белгиланиши муаммага бутунлай барҳам берди.

Ақшагул ТУЛЕГЕНОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати,
О'зЛиДеР фракцияси аъзоси:

— Таклиф этилаётган қонун лойиҳаси билан ҳеч ким суд қарорисиз ва қонунга зид тарзда уй-жойидан маҳрум этилишига йўл қўйил-

маслиги, уй-жойидан маҳрум этилган мулкдорга уй-жойнинг қиймати ва у кўрган зарарларнинг ўрни қонунда назарда тутилган ҳолларда ва тартибда олдиндан ҳамда тенг қийматда қопланиши кафолатланиши белгиланмоқда.

Лойиҳанинг қабул қилиниши янги тахрирдаги Конституцияни сўзсиз амалга ошириш, мулкдорга уй-жойининг ҳамда у кўрган зарарларнинг ўрни белгиланган тартибда қопланиши орқали хусусий мулкни ҳимоя қилиш ва мулкдорлар ҳуқуқлари таъминланишига хизмат қилади.

Фракция аъзолари ушбу қонун лойиҳасида назарда тутилаётган янгиликлар О'зЛиДеР сайловолди дастурида белгиланган устувор вазифалар билан уйғун ва ҳамоҳанг эканлигини қайд этдилар. Партия нуқтаи назарига кўра, хусусий мулк ҳуқуқи ва кафолатларнинг ишончли ҳимоясини таъминлаш, барча тўсиқ ва чекловларни бартараф этиш, хусусий тадбиркорлик ва кичик бизнесни ривожлантириш йўлида тўлиқ эркинлик бериш — мамлакат иқтисодий тизимини либераллаштиришнинг энг муҳим йўналишидир.

Қизғин муҳокамалар ва савол-жавоблар давомида фракция аъзолари қонун лойиҳасининг зарурати ва аҳамиятига алоҳида эътибор қаратди. Лойиҳадаги айрим нормалар бўйича асосли саволларни ўртага ташлашди ва уларга қонун ташаббускорлари томонидан атрофича жавоблар олинди.

Депутатлар томонидан кўриб чиқилган навбатдаги ҳужжат — "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига болалар соғломлаштириш оромгоҳларининг фаолиятини янада қўллаб-қувватлашга қаратилган қўшимча ва ўзгартириш киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси бўлди.

Ғайрат АБДИЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик
палатаси депутати,
О'зЛиДеР фракцияси аъзоси:

— Қонун лойиҳасида касба уюшмалари тизимидаги болалар соғломлаштириш оромгоҳлари негизда ташкил этилган дам олиш масканларини (дам олиш уйлари ва дам олиш зоналари) мажбурий сертификатлаштириш талабидан ҳамда уларнинг ушбу йўналишдаги сертификатларни кўрсатишдан олган фойдасини маълум муддатга фойда солиғидан озод этиш назарда тутилмоқда. Мазкур лойиҳанинг қабул қилиниши касба уюшмалари тизимидаги болалар соғломлаштириш оромгоҳларини йил давомида самарали фаолият юритиши, болаларни соғломлаштириш ва ақлий ривожлантириш бўйича ишлар самарадорлигини ошириш, асосийси, йўлланмалар нархларини барқарорлаштиришга хизмат қилади.

Йиғилишда мазкур қонун лойиҳаси депутатлар томонидан қўллаб-қувватланди.

Нурхон ЭЛМИРЗАЕВА,
"XXI asr" мухбири

ПРЕЗИДЕНТНИНГ ТАБРИК ХАТИДАН РУҲЛАНДИМ

ДАВЛАТИМИЗ РАҲБАРИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ КЕНГ ЖАМОАТЧИЛИК, АЙНИҚСА, ТАДБИРКОР ВА ФЕРМЕРЛАР, БИЗНЕС ТУЗИЛМАЛАРИ ВА ИШБИЛАРМОН ДОИРАЛАР ВАКИЛЛАРИДАН БИР ГУРУҲИГА ЯНГИ ЙИЛ БАЙРАМИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ЙЎЛЛАГАН ҚИЗГИН ҚУТЛОВИ ПАРТИЯМИЗ ЭЛЕКТОРАТИДА АКС-САДО БЕРМОҚДА.

Шарипбой РАЖАБОВ,
Ўзбекистон Қажрамони, "Боғот" фермер хўжалиги
раҳбари, О'зЛиДеР Хоразм вилоят кенгаши
Фахрийлар кенгаши раиси

**ПРЕЗИДЕНТИМИЗ САЛ
АВВАЛРОҚ, АНИҚРОҒИ,
ТАДБИРКОРЛАР КУНИДА ҲАМ
БАРЧАМИЗНИ САМИМИЙ
МУБОРАКБОД ЭТИБ, ЎЗИНИНГ
ЧУҚУР ХУРМАТИ ВА ЭЗГУ
ТИЛАКЛАРИНИ БИЛДИРГАНИДА
ЮЗАГА КЕЛГАН ҲАЯЖОНИМИЗ
ҲАЛИ ТАРҚАЛИБ УЛГУРМАСДАН
ЯНА ТАБРИК ОЛИШНИНГ
МАСЪУЛИЯТИ ЎЗГАЧА БЎЛАРКАН.**

Анъанавий тарзда ташкил этиб келинаётган тадбиркорлар билан мулоқотнинг бу галгисида бешта асосий йўналиш қамраб олингани ҳозиргидек ёдимда. Дижитал сазовор томони, уларнинг ҳар бирида қатор долзарб ташаббуслар илгари сурилган эди.

Биринчи йўналишда кичик бизнесга янги имкониятлар яратиб, ушбу соҳа вакилларини тадбиркорликка ўқитиш, уларга истиқболли лойиҳа тайёрлаб бериш ва фаолиятини молиялаштириш, маҳсулотларига бозор ва бизнесига шериклар топиш бўйича яхлит экотизим яратилиши қайд этилган бўлса, иккинчи йўналишда ўрта бизнесга оид таклифлар тақдим этилди. Жумладан, кичикдан ўрта бизнесга ўтиш истагида бўлган тадбиркорларни қўллаб-қувватлаш учун бу борадаги жамғармаларнинг фаолияти ҳам, ишлаш усули ҳам ўзгартириладиган бўлди.

Янги бозорларга сифатли ва рақобатбардор маҳсулот билан кириш масалалари учинчи йўналишдан ўрин олган бўлса, тўртинчи йўналишда юқори даромадли корхоналарни кўпайтиришга эътибор қаратилди.

Партияимиз электоратини руҳлантириб юборган ташаббуслар эса бешинчи йўналиш — солиқ маъмуричилигини соддалаштириш ва бюрократияни йўқ қилиш масалаларида ўз аксини топди.

О'зЛиДеР фаоли сифатида 2024 йил аввалида Янги Ўзбекистонимиз пойдевори учун мустақам замин бўлгувчи ҳаётбахш ташаббусларни яна тилга олаётганимнинг боиси бор, албатта. Чунки бу фикрларим ана шу очиқ мулоқот таассуротлари билан уйғунлашганидан қишлоқ мулкдори сифатида ўзига хос ғурур туйғандим, десак асло муболаға бўлмайдими.

Хоразмда "Боғот" фермер хўжалигини ташкил этганимга ҳам мана, кам эмас, 23 йил бўлди. Очиғи, дастлабки даврда унумдорлик паст бўлгани сабабли етарли ҳосил олишда кўп қийинчиликларга дуч келганмиз. Утган йиллар мобайнида ерга берган меҳримиз, ишчиларнинг меҳнат-қашлиги, миробу агрономларнинг тупроқ билан тиллашиши, қолаверса, давлатимиз томонидан жонқуяр фермерларга яратиб берилётган имкониятлар тўғрисида катта

ютуқларга эришдик.

Ҳозирги кунда жами 100 гектар ер майдонимиз бор. 2022 йили ғалладан 60 центнердан ҳосил олган бўлсак, 2023 йилги мавсумда ушбу кўрсаткич 70 центнерга етди. Пахтаники ҳам 38-40 центнердан кам бўлмапти. 62 гектарлик ғўза майдонининг 10 гектарида томчилатиб, 15 гектар ғалла майдонида эса ёмғирлатиб сугориладиган тизим ташкил этганмиз. Бу усул оби-ҳаёт ва минерал ўғитларни, ишчи кучини тежашда, ҳосилдорликнинг юқори бўлишида қулайлиги билан ажралиб туради.

Юртимизда минглаб миришкорларимизнинг фидокорона меҳнати замирида Ватанимиз мустақиллигини мустақамлаш, унинг дунё миқёсидаги шон-шухратини юксалтириш, давлат ва халқ олдида масъулиятни ҳис этиб яшаш бахти мумкин.

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партиясининг дастурий мақсадларида ҳам айни йўналиш устувор аҳамиятга эга. Шунинг учун ҳам 20 йилдан бери фермерлар манфаатини ҳимоя қилиб келаётган О'зЛиДеР сафидаман.

Утган йил партияимизнинг 20 йиллигини кенг нишонладик, ўз фаолиятимизни обдон сарҳисоб қилдик. Масалан, ўзим партия Хоразм вилоят кенгаши қошида ташкил этилган Фахрийлар кенгаши раиси сифатида айтадиган бўлсам, мазкур тузилма томонидан қатор салмоқли ишлар олиб борилди. Хусусан, йил давомида оммавий-сиёсий, маънавий-маърифий, маданий тадбирлар ҳамда кексалар учун уларнинг ёшини ҳисобга олган ҳолда махсус спорт мусобақалари, ёзувчи ва шоирлар, санъат намояндалари, зиёлиларни таклиф этган ҳолда ижодий кечалар ташкил этиб келинмоқда.

О'зЛиДеР дастурий мақсад ва вазифаларини, либерализм ғоясини тарғиб қилиш, партия фахрийларининг ижтимоий фаоллигини кучайтириш юзасидан бир қанча амалий ишлар қилинди.

2024 йил кириб келаётган кунларда ҳаётимда яна бир қувончли воқеа рўй берди: Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев менинг камтарона хизматларим учун эҳтиром кўрсатиб, Янги йил билан кутлаб, табрик хати юборганликларидан бошим осмонга етди. Самимий қутловни ўқиб, руҳланиб кетдим.

Фурсатдан фойдаланиб, мамлакатимиз тараққиёти, халқимиз фаровонлиги йўлида сидқидилдан хизмат қилаётган деҳқон фермерлар, кластер вакилларини, қолаверса, О'зЛиДеРдаги барча сафдошларимни "Ешлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили" билан чин қалбимдан самимий табриклайман.

ЗАМОНДАН ОРТДА... ЙЎҚ, ОЛДИНДА ЮРИШ КЕРАК

ЙИЛ ОХИРИГАЧА 5 МИЛЛИОН ЯНГИ ИШ ЎРНИ ЯРАТИШ МАСЪУЛИЯТИ ВА МАЗКУР ВАЗИФАНИНГ ДОЛЗАРБ АҲАМИЯТИНИ КИМ ҚАНДАЙ ТУШУНАЁТГАНИ ХУСУСИДА АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР

СЛОВЕНИЯЛИК ЁЗУВЧИ ЖАРКО ПЕТАН ҲАҚИДА ЭШИТГАНМИСИЗ? У ЎЗГА ХОС ЭССЕЛАР ВА КЎПЛАБ ҲИҚМАТОМУЗ ИБОРАЛАР МУАЛЛИФИ. 1929-2014 ЙИЛЛАРДА ЯШАГАН АДИБ КИНО ВА ТЕАТР УЧУН МАХСУС ЁЗИЛГАН ҚАТОР СЦЕНАРИЙЛАРИ БИЛАН ҲАМ ТАНИЛГАН. ХУЛЛАС, АНА ШУ ФАЙЛАСУФНИНГ ҚЎЙИДАГИ ГАПИ МЕНИ МУҲИМ СИФАТИДА ЯХШИ ЯНГИЛИКЛАРНИ ИЗЛАШ ВА МОҲИЯТИНИ ШАРҲЛАШГА УНДАЙБЕРАДИ: “ЁРУФ КЕЛАЖАК ҲАҚИДА СИЁСАТЧИЛАР СЎЗ ЮРТИДА. ЁРУФ ЎТМИШ ХУСУСИДА ТАРИХЧИЛАР ЁЗАДИ. БУГУНИНГ ЁРУФ ҚИЛИШ ЭСА ЖУРНАЛИСТЛАР ИШИ”.

Модомики, зиммадаги юмушга масъулият билан ёндашиш илинжида иншо битишга интилишдан тўхтамаймиз. Утаётган ҳафта-нинг муҳим воқеалари жамият ҳаётига нечоғли таъсир кўрсатишини таҳлил қилишда давом этамиз. Албатта, биринчи галда, O'zLiDeP электорати фаолиятига бевосита боғлиқларига эътибор қаратамиз. Мана, масалан, тadbirkor ёки фермернинг ҳуқуқи бузилса, партия уларнинг ҳимояси учун кимга мурожаат қилади? Прокуратурага!

Сайловлар арафасида партиядан кўрсатилган номзодни рўйхатга олиш нуқсонини равишда рад этилса қанчага борилади? Яна прокуратурага! Демак, бу тизимнинг ижтимоий тараққиётда тутган ўрни ниҳоятда кучли. Шу маънода, 8 январда Ўзбекистон Республикаси прокуратура органлари ходимлари кунги қизғин нишонлангани, соҳа фидойиларига Президентимиз табрик йўлагани ва тизим ходимларидан бир гуруҳи давлатимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирлангани бежиз эмас. Боиси, Янги Ўзбекистонни барпо этиш йўлида амалга ошираётган барча ислохотларда қонун устуворлигини таъминлаш ҳал қилувчи аҳамият касб этмоқда.

“Қонун ҳукмрон бўлган жамиятда, албатта, адолат, сиёсий-ижтимоий барқарорлик, иқтисодий ўсиш ва юксалиш бўлади, инсон қадрли, ҳуқуқ ва манфаатлари таъминланади”.

Давлатимиз раҳбарининг қутлови ана шу фикр билан бошлангани диққатга сазовор. Зотан, халқ билан очиқ мулоқот қилиш, аҳоли муаммоларини чуқур ўрганиш ва ҳал этиш, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилиш прокурорларнинг кечиктириб бўлмайдиган кундалик ишидир.

Наинки O'zLiDeP электорати саналган ишбилармонларни, айни пайтда ҳаммаимизни хурсанд қиладиган жиҳати шундаки, илгари прокурорлар қонун бузилиши ҳолатларини аниқлар ва жазолашга ҳаракат қиларди. Энди эса асосий эътибор ҳуқуқбузарликка оид мавжуд муаммоларни профилактика йўли билан бартараф этишга қаратилмоқда.

Шавкат Мирзиёев алоҳида таъкидлаганидек, прокуратура тизими ҳам, одамларимизнинг унга нисбатан муносабати ҳам ўзгармоқда. Бугунги кунда эл-юртимиз прокуратура тимсолида “жазолоччи идора”ни эмас, балки аҳоли ва тadbirkorларнинг бузилган

ҳуқуқларини тиклашга кўмаклашадиган, уларнинг дардига шерик, маддакор бўлишга ҳаракат қиладиган халқларвар тузилмани кўрмоқда.

Ҳозирда тadbirkorлик ва инвестиция, курилиш ва ободонлаштириш йўналишларида, ер ресурсларидан оқилона фойдаланишда,

ёқилғи-энергетика ва экология соҳаларида қонун устуворлигини таъминлашга қаратилган самарали прокурор назорати тўғрисида мулоқотларга кўмаклашиш билан боғлиқ партиявий дастурлар ижросига эришилаётир.

“Қачон одамларимиз ҳаётида хотиржамлик, рўзғориди фаровонлик ва ҳаловат бўлади, қачон уларда эртанги кунга ишонч ортади? Қачонки, юртимизда қонунлар қозғода эмас, балки амалда қатъий бажарилган, ислохотлар ҳар бир хонадон, ҳар бир маҳаллага кириб, юртдошларимиз уларнинг амалий самарасини ўз кундалик ҳаётида ҳис этган тақдирда бу мақсадга тўла эришиш мумкин”.

Назаримда, ҳеч қандай изоҳ ёки шарҳлашга ҳожаат қолдирмайдиган лўнда хулоса шу аслида!

***

Кенг жамоатчилик қонун посбонларининг касб байрамини нишонлаётган вақтда

Президент Шавкат Мирзиёев аҳоли бандлигини ошириш ҳамда тadbirkorлик соҳасидаги мажбурий талабларни қисқартиришга оид тақлифлар тақдироти билан танишиди. Мавзусидан ҳам кўриниб турибдики, Тadbirkorлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партияси оғзаларини амалга ошириши тезлаштиришда бамисоли тирак бўладиган муҳокама. Баъзи мудроқларнинг кўзини очиб, жонкуяр мутасаддиларга айлантиришга қаратилган мулоқот.

O'zLiDeP нафақат ишислар бўлмастлиги, балки бандлиги таъминланганларнинг даромади ўртачадан юқори бўлишига ҳаракат қиладиган сиёсий куч сифатида ижроия органларининг бу борадаги истиқболли лойиҳаларини қўллаб-қувватлайди. Зеро, халқ бой бўлса давлат бой бўлади-да!

Тақдиротда тилга олинган маълумотларга кўра, айни пайтда юртимизда ишислар сони 1 миллион 300 минг нафарни ташкил қилади. Шунингдек, бу йил яна 2 миллион 400

минг аҳоли меҳнат бозорига кириб келади. Уларнинг бандлигини таъминлаш эса креслога суяниб, қўлидан айфонини туширмайдиганлар уйичалик осон кечмайди. Масала моҳиятидан келиб чиқиб, хизматлар соҳасида 2,5 миллион, қишлоқ хўжалигида 2,1 миллион, инвестиция лойиҳалари ва саноатда 250 минг, курилишда 140 минг иш жойи яратиш имконияти борлиги муҳокама чиғириғидан ўтказилгани бу борада ҳамон эскича қарашлардан кутулмомаётган, яъни йил эмас, ой, ҳатто кун сайин янги давр талаблари, бўҳронларига томошабинлик қилаётган айрим амалдорлар қайдан билсин!?

Бундан ташқари, замонавий молиявий инструментлар, жумладан, микромолияларнинг янги тизимини кенг жорий этиш орқали 2 миллион аҳолини бизнесга йўналтириш кўзда тутилаётгани ҳам ҳазилакам лойиҳа эмаслиги аён.

Мутасаддиларнинг 2024 йилда янги иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигига кўмаклашиш дастури бўйича ахборотини тинглар экан, давлатимиз раҳбари уни амалга ошириш юзасидан қўшимча кўрсатмалар берди. Сўнгги йилларда 2 миллион 400 минг аҳоли ўзини ўзи банд қилгани таъкидлаб, энди уларнинг фаолиятини кенгайтириш, босқичма-босқич кичик бизнесга ўтказиш ва бозор топишга кўмаклашиш муҳимлиги айтилди. “Менинг бизнесим” платформаси, “Бизнесга биринчи қадам” банк карталари жорий этилиши бунинг учун янада қўлайлик яратади. Шунинг учун ҳам меҳнат стажига эга бўлмаган шахсларни касб-хунарга ўқитиш, ижтимоий реестрдаги фуқароларни ишга олган корхоналарга солиқ бўйича энгилликлар қўллаш зарурлигига урғу берилди.

Тақдиротнинг иккинчи қисми, яъни тadbirkorлик соҳасидаги мажбурий талабларни қисқартириш ҳамда лицензиялаш тартибини соддалаштиришга оид тақлифлар муҳокамаси ҳам O'zLiDeP электорати учун ҳар томонлама долзарб аҳамиятга эга бўлгани алоҳида таъкидлашни истардим.

Маълумки, 2024 йилни юртимизда “Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили” деб эълон қилиш билан тadbirkorликни юритиш учун янада қўлай шароитлар яратиш мақсади кўзланяпти. Айтиш жоизки, шу пайтгача тadbirkorлардан мавжуд маълумотларни қўшимча равишда талаб қилиш ҳолатлари мавжуд эди. Жорий йилдан бошлаб 34 турдаги ҳисоботлар бекор қилинмоқда. Натижада ҳар йили 21 мингдан ортиқ тadbirkorнинг 500 миллион сўм харажати тежалади.

Кези келганда, тadbirkorлар томонидан тақдим этиладиган ҳисоботларнинг ягона рўйхати тасдиқланмагани кескин танқид қилингани ҳам қистириб ўтмоқ жоиз деб ўйлаймиз. Шу боис давлатимиз раҳбари ягона ҳисоботлар тизимини жорий этиш бўйича топшириқ бериб, тadbirkorларга мажбурий талабларни қисқартириш мақсадида 16 та лицензия ва рухсатномани бекор қилиш лозимлигини таъкидлади.

Бу борадаги қонуний асосларда берилмаётган имтиёз ва энгилликларнинг мазмун-моҳиятини тadbirkorлар ўртасида кенг тарғибот қилишдан ташқари, ўз навбатида уларнинг асосли ва жўяли тақлифларини доимий ўрганиш ва таҳлилини олиб бориш, Жарко Петан таъбирича, биз журналистлар (вахоланки, нафақат ОАВ, балки бошқа ижтимоий тармоқ фаоллари ҳам бу борада четда турмасликларимиз лозим)нинг эзгу ишимиздир.

***

Шарҳимизни қўйма иборалар ва ўлмас сценарийлардан бошлагандик. Яна шу усулда яқунласак маълум бўлажак...

Ўзбегимнинг машур фильмларидан бири “Маҳаллада дув-дув гап” да азму шижоати қатъий қиз образи – “енгил кавалерия” тилидан айтадиган ўхшатиш ёдингизми? “Дарахти бир тепсанг йигит ёғилади”.

Ҳозир эса ниманидир тепиш ўқда турсин, овозингиз сал кўтарилгудек бўлса, таомом, атрофингизда осмондан тушгани ё ердан чиқгани, билмай қоласиз, бир зумда ўзидан “блогер” ясаб олган кунда-шундалар (ҳаётимизда учраётган айрим муаммоларни дадил кўриб чиқаётган вайжони уйғоқ блогерлар бундан мустасно) пайдо бўлаётганига ажабланмай ҳам қўйдиқ, афсуски.

Очиги, қарийб ўттиз йиллик газетчи янглиғ айрим блогерларга эътирозим йўқ – агар улар оромкурисидан туриб, худди журналистлар сингари воқеа жойига бориб, ҳам яхшисини, ҳам ёмонини бирдек ёритса?! Диванда ётиб, қайсибир лўттибознинг қандайдир шахсий адоватга тўла ҳақорат ё тўхматдан иборат гап-сўз, овозли видеоларини обдон текшириб кўрмасдан ўз Телеграмм канали ё профилида тарқатиш блогерлик эмас. Бировнинг ёзганидан уялмасдан нусха олиб ташлайдиганларга таъриф ҳам бериб бўлмайди. Ҳар қандай жараёнда чегара бўлиши даркор.

Озод РАЖАБОВ,
“XXI asr” шарҳловчиси

МУНОСАБАТ

Дилшод ШОУМАРОВ,
O'zLiDeP Сиёсий Кенгаши Ижроия
қўмитаси раиси ўринбосари

ЯНГИ ЙИЛДА ҚАДАМЛАР БИЛАН

ПРЕЗИДЕНТИМИЗНИНГ 2024 ЙИЛНИ “ЁШЛАР ВА БИЗНЕСНИ ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ЙИЛИ” ДЕБ НОМЛАГНИ ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОНДА БОШЛАНГАН ТУВ ИСЛОХОТЛАРГА ҲАМОАНГ БЎЛИШ, ИНСОН ҚАДРИНИ УЛУГЛАШ, ХАЛҚИМИЗ ТУРМУШINI ЯХШИЛАШГА ҚАРАТИЛГАН ИШЛАР ЯНАДА БАРДАВОМ БЎЛИШИДАН ДАРАК БЕРАДИ, АЛБАТТА.

Эътироф этиш зарурки, кейинги етти йилда ёшларга эътибор ва гамхўрлик, шунингдек, тadbirkorларни қўллаб-қувватлаш давлат сиёсати даражасига олиб чиқилди. Ушбу йилда эса мазкур йўналишларга янада кўпроқ эътибор қаратилиши белгиланмоқда. Давлатимиз раҳбари ўз табриғида таъкидлаганидек, Янги йилда иқтисодиётимизга хорижий инвестицияларни жалб этиш, тadbirkorлик ва хусусий мулк учун кенг имкониятлар яратишини янада қучайтириш, илм-фан, инновация, ахборот технологиялари, “яшил” ва

рақамли технологияларни ривожлантиришга алоҳида аҳамият қаратилади. Ижтимоий соҳалар ривожини мутлақо янги босқичга кўтарилди.

Яқин истиқболда ана шундай улкан хайрли ишлар амалга оширилиши режалаштирилаётгани бежиз эмас. Ўзбекистон – ёшлар мамлакатидир. Аҳолининг 60 фоиздан кўпроқ қисми келажакимиз давомчилари бўлган навқирон авлод ҳиссасига тўғри келади. Ҳар йили аҳолининг 900 мингдан ортиқ нафарга ортаёвгани таълим тизимидаги ислохотларни янада чуқурлаштириш, соҳани сифат жиҳатдан юқори босқичга олиб чиқиш, ёшларга касб-хунар ўргатиш тизимини мукамаллаштиришни тақозо қилмоқда.

Шу ўринда “ёшлар” ва “тadbirkorлик” тунунчалари бир-бирига уйғун ва чамбарчаслигини алоҳида қайд этишни истардим. Навқирон авлоднинг ҳаётда ўз ўрнини топиб кетиши, иш билан таъминланишида хусусий сектор катта аҳамиятга эга. Тadbirkorлик қанчалик ривожланса юқори малака, билим талаб қилинадиган соҳаларда ҳам унга шунчалик кўп ишчи-хизматчи керак бўлади. Бу эса аҳоли, айниқса, ёшлар бандлигини

таъминлайди, уларни замонавий билим, хунарларни ўрганишга ундайди. Қолаверса, ўғил-қизларнинг турли миграцион жараёнларга жалб этилишини камайтиради.

Ёшлар мамлакат иқтисодиётини ривожлантиришда катта куч. Республикаимизда бугунги кунда 230 мингга яқин ёш тadbirkor ва фермер, моҳир хунармандлар фаолият олиб бормоқда. Эндиликда уларнинг сафи янада кенгайиши учун давлат томонидан кенгроқ шарт-шароитлар яратилади.

Ўз навбатида, Ўзбекистон Либерал-демократик партияси ҳам 2024 йилмиш мазмун-моҳиятидан келиб чиққан ҳолда янгидан янги муҳим ва ҳаётий вазифаларга монанд равишда ўз сиёсий фаолият доирасини белгилаб олмоқда. Ёшлар, бизнес йўналишларида янги, самарадор лойиҳаларни йўлга қўйиш устида ишлаяпмиз. Биринчи навбатда, белгиланган чора-тadbirkorлар бўйича изчил жамоатчилик назорати амалга оширилади.

Мухтасар айтганда, янги ҳаётини, Янги Ўзбекистонни барпо этиш учун бор куч ва имкониятларимизни сафарбар этаверамиз.

ИМТИЁЗ ВА ИМКОНИЯТ

ОРТИДАН СОҒЛОМ РАҚОБАТ МУҲИТИ ШАКЛЛАНИШИ ШАРТ

◀◀Бошланиши 1-саҳифада.

Фермер хўжалиги ер ижараси, фьючерс ва кредит шартномаларида кўрсатилган мажбуриятларини бажара олмаса, ўз мол-мулки етарли бўлмаган тақдирда фермер хўжалигига мол-мулк қонунчилигига мувофиқ субсидиар жавобгарлик юклатилади.

Шу йил ҳосилидан бошлаб, пахта хомашёсини етиштириш, йиғим терими ва хариди Қишлоқ хўжалигини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш мақсадида ресурслари ҳисобидан молиялаштирилади. Янгидан ташкил этиладиган республика штаби пахта ҳосилини сотиб олиш ва сотиш бўйича янги тизимнинг шаффофлиги, тўлақонли ва адолатли ишлаб кетишини ҳамда пахта етиштирувчи манфаатини таъминлашда маъсул ҳисобланади. Пахта хомашёсини етиштиришни молиялаштириш устидан назорат қилиш, сақлаш, реализация қилиш, маҳсулотларни биржа савдосига чиқариш билан ҳам шуғулланади.

Кластерларни ташкил этишда янгилашган тартиб жорий этилади. Унга кўра, кластерликка талабгорлар ип-калава, трикотаж мато, газлава, тайёр тикув-трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариш, бўяш қувватларини камида икки босқичда йўлга қўйган бўлиши керак. Шу йилдан кластерлар ва бошқа тўқимачилик корхоналари томонидан пахта хомашёси тўлиқ электрон тарози орқали қабул қилинади ва пахта толасини автоматлашган мажбурий ҳисобга олиш тизими жорий этилади. 2024 йили пахта ҳосилидан бошлаб электрон тарози орқали қабул қилинган пахта хомашёси ва ишлаб чиқарилган пахта толасини автоматлашган мажбурий ҳисобга олиш тизими ишга туширилади. Кластерлар ва бошқа тўқимачилик корхоналари томонидан харид қилинган пахта хомашёси ўзларининг техник

жиҳатдан малакалиги маълумланган лабораториясида ёки шу талабга жавоб берадиган бошқа лабораторияларда таҳлил этилиб, қабул қилишига рухсат этилади.

Фермер хўжалиқларига сув тежовчи технологияларни жорий этиш учун аввал ажратилган кредитлар таъминоти сифатида қабул қилинган кластерларнинг кафилигини фермер хўжалиқларининг ликвидлиги мол-мулк гарови билан амаллаштириш рухсат берилади. Оилавий тadbirkorликни ривожлантириш дастурлари доирасида ажратилган кредитлардан 2024 йилдан қайтган маблағлар сувни тежайдиган суғориш технологияларини жорий этиш бўйича лойиҳаларни амалга оширишга йўналтирилади бўлиди. Кластерлар пахта ҳосилини шартномада белгиланган нархларда сотиб олиш ва ўз маблағи ҳисобидан амалга ошириладиган яқуний ҳисоб-китобнинг 20 фоизини молия йилининг 31 декабрига қадар ўтказиб беришга мажбуриятли фермерларнинг ишга муносабатини тубдан ўзгартириб, янада самарали фаолият олиб боришига рағбат беради.

Йиллар давомида оқова сув танқислигидан қўчиб қолган бодехқонларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш “Ўзбекистон – 2023” стратегиясидан ўрин олган устувор вазифалардан саналади. Савдо-саноат палатаси ва унинг худудий бошқармалари фермер хўжалиқларининг минерал ўғит ва ёнилғи-мойлаш маҳсулотлари бўйича ўтказиладиган биржа савдоларида иштирок этишига кўмаклашади. Жойлардаги кенгашиларимиз ташкилотчилигида қишлоқ хўжалигида эркин бозор муносабатларини янада ривожлантиришнинг қўшимча чора-тadbirkorлари бўйича маълумотларни кенг жамоатчилик мунтазам етказиш юзасидан тушунтириш-тарғибот ишлари бошлаб юборилди.

Вазирлар Маҳкамасининг 2023 йил 23 декабрдаги “Пахта хомашёсини етиштириш ва пахта йиғим-терими харажатларини кредитлаш ҳамда уларни реализация қилишнинг қўшимча чора-тadbirkorлари тўғрисида”ги қарори ҳам соҳада муҳим қадам бўлди. Шу йилдан Қишлоқ хўжалиқ вазирлигининг “Рақамли қишлоқ хўжалиги” ягона интеграция платформаси таркиби-га кирувчи ҳамда қишлоқ хўжалиқ экинларини етиштириш учун имтиёзли кредитларни ажратиш, маҳсулот етиштирувчиларга шаффофлик тамойиллари хизмат кўрсатиш имкониятларини таъминлаб берадиган ахборот тизими – “Агроплатформа” АТ ишга туширилади. Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳузуридаги Қишлоқ хўжалигини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш жамғармаси фаолияти йўлга қўйилган, жамғарма ресурслари ҳисобидан тижорат банклари томонидан пахта хомашёси етиштирувчи фермер хўжалиқлари ва қишлоқ хўжалиқ корхоналарига имтиёзли кредитлар ажратилади.

Пахта хомашёси етиштириш харажатларини учун ажратиладиган кредитларнинг миқдори агротехник тadbirkorлар учун зарур бўладиган минерал ўғитлар, ёнилғи-мойлаш материаллари ва кимёвий воситаларнинг нархлар динамикасини таҳлил этиб, шунингдек, агротехник хариталардан келиб чиққан ҳолда Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ва Жамғарма томонидан ойма-ой белгиланиши молиявий кўмак беришда шаффофликни таъминлайди.

Бир сўз билан айтганда, кластерлар ва фермер хўжалиқларига берилмаётган имтиёزلар виллоятларда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, тармоқда соғлом рақобат муҳитини шакллантириш, иқтисодиётини юксалтириш, аҳоли бандлигини ва фаровонлигини оширишга хизмат қилади.

ОДАМ ТИНЧЛИГИ – ОЛАМ ТИНЧЛИГИ

Бугун дунёда бўлаётган қарама-қаршиликлар, таҳдидлар ҳар қандай кучли давлатни ҳам сергак тортирмади. Сайёрамизнинг у ёки бу бурчагида кечаётган турли кўринишдаги кўроллими, бекуролли, барбир низола ва тўқнашуларнинг бизга таъсири, алоқаси йўқ, деб ҳеч ким қафолат беролмайди. Ва хотиржамликка берилиб, бизлар яшаб турган минтақада тинчлик-осойишталик барқарор-ку, дейиш асло мумкин эмас. Негати, халқона ибора билан айтганда, одам тинч – олам тинч!

Аёнки, кейинги пайтларда дунёда рўй берётган сиёсий-ижтимоий зиддиятлар доирасида Марказий Осиё ҳудуди ҳам бевосита глобал бўҳронлардан холи эмаслигини кўрсатмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ўтган йилнинг 22 декаб-

рида Республика Маънавият ва маърифат кенгашининг кенгайтирилган йиғилишида жаҳон миқёсида тараққиёт суръатлари шиддатли тус олгани, ўта зиддиятли жараёнларнинг таъсири мамлакатимизда ҳам сезилмаётгани хусусида бежиз алоҳида тўхталиб ўтмади. Қолаверса, ўзбек дипломатиясининг дунёдаги барча узоқ-яқин давлатлар билан ўзаро манфаатли алоқаларни ривожлантириш йўлидаги хайрли саъй-ҳаракатларига муносиб баҳо берилди.

Анъанага кўра, Ватан ҳимоячилари кун, яъни ўзига хос шукуҳли байрам яқинлашар экан, ҳар биримизнинг шу озод мамлакат фарзанди сифатида юракларимиз ўзгача фахру ифтихорга тўлади. Аслида Ватан ҳимояси ҳар бир инсоннинг олий ва шарафли бурчидир. Мардлик, жасорат каби беқиёс фазилатлар билан бир қаторда ватанпарварлик

туйғуси ҳам сув ва ҳаводек зарурлигини теран англаб етишга ҳаракат қиляпмиз.

Албатта, ҳеч ким бир юмалаб ватанпарвар бўлиб қолмайди. Ёки сохта мақтовлар айтиш билан ҳам юртни севиш мумкин эмас. Ўзинг туғилган она замин, ота юртга содиқлик, фидойилик дегани, аввало, шу мамлакатда ҳар бир соҳада эришилаётган ютуқ, ўзгаришлардан қувониш, унинг ўтмишидан фахр туймоқ ва бугуни ва эртанги тақдири учун қайғуриш, ҳар бир қарич ери ва гиёҳига, қадимий ва замонавий бунёдкорлик обидалари, илм-фан ва санъатдаги ютуқларини, моддий ва маънавий бойликларини кўз қорачиғидек асраш муқаддас бурчимиз эканлигини унутмасликдир.

Эътиборлиси, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш давлатимиз сиёсатининг энг устувор йўналишларидан биридир. Президентимиз таъбири билан айтганда, "...инсон ўзлигини англагани, насл-насабини чуқур-билгани сари юрагида Ватанга муҳаббат туйғуси илдири отиб, улғая боради. Шу илдири қанча те-ран бўлса, туғилиб ўсган юртга муҳаббат ҳам шу қадар юксак бўлади". Демак, ёшларимиз қалбига, онгига, энг аввало, тинчлик ва тотувлиқни сақлаш, асраб-авайлаш ниҳоятда зарур эканлигини чуқур сингдириш, қолаверса, "Халқ ва армия – бир тану, бир жондир!" деган эзгу ғоянинг мазмун-моҳиятини барчамиз чуқур тушуниб етмоғимиз шарт. Ватанга садоқат туйғуси, халқ манфаатларини ҳимоя қилиш, буларнинг ҳаммаси ҳар биримиз учун фуқаролик бурчи билан бирга конституцийий мажбурият юқлашини ҳам унутмайлик.

Бинобарин, Ватан манфаатларига на-

фақат ҳарбий соҳада, балки ҳаётнинг барча жабҳаларида садоқатли бўлиш, уларни ҳимоя қилишга тайёр туриш, юрт учун фидойий бўлиш – бугунги куннинг долзарб талаби эканини ҳаётий мисоллар ва таъсирчан воситалар орқали ўқувчилар тафаккурига сингдириб боришимиз даркор.

Ватанни сев, тупроғин ўп, деган шоирона сатрлар бежиз яратилмаган. Ватан тилда севилмайдди, дилда, юракда севилади. Юртга бўлган меҳр-муҳаббат, ўз она халқини севоқ билмакдаги куч-қувват билан эмас, аксинча, ақл-идрок билан ўлчанади.

Байрамингиз муборак бўлсин!

Зоҳид АЛИМАРДАНОВ,
Жамоат хавфсизлиги университети кафедраси мудири, педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент

ТАДБИР

САЛМОҚЛИ САНА

"UzAuto Motors" акциядорлик жамияти Хоразм вилояти филиали ташкил этилганининг ўн йиллиги муносабати билан соҳа ходимлари ва фахрийлар учун байрам тадбири ташкил этилди.

Мазкур корхона дастлаб 73,4 миллион АҚШ долларини лойиҳа амалга оширилиб, йилига 20 минг дон "Дамас" ишлаб чиқариш йўлга қўйилди ва 400 нафар ишчи ўрни яратилган эди. Чекка бир вилоятда автомобил-созлик саноатини қисқа фурсатда бу қадар ривожлантириш, албатта, осон бўлгани йўқ. Соҳа учун етук кадрлар, мутахассисларни тайёрлаш, уларни ўқитиш, малакаларини оширишга катта эътибор қаратилди.

Бугунги кунда 4 000 нафарга яқин ишчи-хизматчи фаолият олиб бораётган улкан корхонада икки мингдан ортиқ O'zLiDeP партияси хайрихоҳлари бошланғич партия сафига бирлашгани алоҳида мавзу.

Давлатимиз раҳбарининг автомобиль саноатини жадал ривожлантириш борасидаги фармон ва қарорлари асосида филиалда 2022 йилга келиб, ишлаб чиқариш қуввати 70 минг автомобилдан 100 мингга етказилди. Филиал иш бошлаган илк даврда энгил автомобилларнинг бутловчи қисмларининг аксарияти четдан келтирилди. Бу эса ўз навбатида иш мароми ва техника таннархига жиддий таъсир кўрсатар эди. Шундан сўнг қисқа фурсатда бир қатор маҳаллийлаштириш дастурлари амалга оширилди.

Мисол учун 53,3 миллион АҚШ долларини қийматидаги

янги пресслар цехи курилиб, ишга туширилди. Янги цех иш бошлаши билан "Дамас" ва "Лабо" энгил машиналарининг четдан олиб келинаётган 266 турдаги муҳрланган бутловчи қисмларини шу ернинг ўзида ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Ушбу лойиҳанинг амалга оширилиши натижасида корхонада йилига 40 минг тонна металл листни қайта ишлаш имкони яратилди ва 50 миллион долларлик импорт маҳсулотларни сотиб олишга чек қўйилди.

Корхона жамоасининг истиқболдаги мақсад-вазифалари янада катта: Президентимизнинг сайловолди дастурларида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш, яъни кейинги йилларда ишлаб чиқариш қувватини 150 мингга етказиш бўйича умумий қиймати 12 миллион АҚШ долларлик инвестиция лойиҳаси амалга ошириш режалаштирилган. Ушбу лойиҳа тўла амалга ошган, янгитдан 400 иш ўрни яратилди, ишлаб чиқариш қуввати 11 325 миллиард сўми ташкил қилди.

"UzAuto Motors" акциядорлик жамияти аъзоларининг шукуҳли байрам тадбирида O'zLiDeP Хоразм вилоят кенгаши раиси Ислоҳ Файзуллаев иштирок этиб, юртимизнинг автомобилсозлик салоҳиятини янада яхшилашга катта ҳисса қўшаётган аҳил жамоани кутлаб, фидойилик намуналарини кўрсатиб келаётган бир гуруҳ соҳа ходимларига партия вилоят кенгашининг қимматбахо совғалари ва ташаккурномаларини топширди.

O'zLiDeP Хоразм вилоят кенгаши матбуот хизмати

ХАЙРИЯ АКЦИЯСИ ТАШКИЛ ҚИЛИНДИ

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати – Ўзбекистон Либерал-демократик партияси Қорақалпоғистон Республикаси Кенгаши ва кўнгилли ёшлар ташаббуси асосида Янги йил байрами муносабати билан хайрия акцияси ташкил қилинди.

Мазкур кўргазма-ярмаркада O'zLiDeP Қорақалпоғистон Республикаси Кенгаши раиси Сағиндик Турманов, Қорақалпоғистон Республикаси Жўрорғи Кенгесининг кўмитаси раиси Шарапат Отемисов ва бошқалар Янги йил билан барчани табриклаб, мамлакатимизда ногиронлиги бўлган шахс-

ларни қўллаб-қувватлаш, айниқса, "Ўзбекистон – 2030" стратегиясида бу борада самарали тизимни шакллантириш, ногиронлиги бўлган муҳтож шахсларни реабилитация хизматлари билан тўлиқ қамраб олиш ўзасидан амалга оширилаётган ишларни алоҳида таъкидлашди.

Ярмаркада асосан "Ўзбекистон махсус олимпиадаси" жамоат бирлашмаси Қорақалпоғистон Республикаси бўлими аъзолари, имконияти чекланган инсонлар томонидан қўл меҳнати орқали ишланган турли буюмлар сотувга чиқарилди. Бундан тушган пуллар эса ногиронлиги борларнинг саломатлигига фойда-

ли машғулотлар билан шуғулланиш учун спорт инвентарларини харид қилишга сарфланади.

Хайрия акциясида ногиронлиги бор инсонларга қандай қилиб ёрдам кўрсатиш бўйича тақдирот, имконияти чекланганига қарамадан қўл меҳнати билан шуғулланаётганлар томонидан концерт дастури, хунарманд ва рассомларнинг маҳорат дарслари ўтказилди.

– Тадбиркорлик билан шуғулланиш учун ҳаммада имконият бор, – дейди кўнгилли ёшлардан бири, илм-фан ва таълим-тарбияни ривожлантиришга ихтисослашган "Ziyo Forum" фонди мутахассиси

Гулнора Жолдасбаева. – Бугунги ярмаркадан олдимизга қўйган мақсадимиз имконияти чекланган ёшларни бизнесга ўргатишидир. Улар қўл меҳнати билан тайёрлаган маҳсулотни орқали даромад топиб, жамиятнинг фаол қатламига қўшилишини истаймиз.

Ярмарка давомида энг фаол қатнашган кўнгилли ёшларга партиянинг Ташаккурномалари топширилди.

Клара ХУДАЙБЕРГЕНОВА,
O'zLiDeP Қорақалпоғистон Республикаси Кенгаши бўлим мудири

"МЕН O'zLiDePNI ТАНЛАДИМ"

ЯНГИ АЪЗОЛАР - ЯНГИ КУЧ ДЕМАК

O'zLiDeP ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ ТАШАБУСИ БИЛАН "ЎЗБЕКИСТОН – 2030" СТРАТЕГИЯСИДА БЕЛГИЛАНГАН ВАЗИФАЛАР ИЖРОСИ ҲАМДА 2024 ЙИЛ – "ЁШЛАР ВА БИЗНЕСНИ ҚўЛЛАБ-ҚУВВATЛАШ ЙИЛИ" ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИНИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ТАДБИР ТАШКИЛ ЭТИЛДИ.

Пойтахтимизнинг Бектемир туман ҳокимлигида "Аёлларнинг мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий ҳаётидаги ва фуқаролик жамиятининг шакллантиришдаги иштирокини фаоллаштириш" мавзусидаги мулоқотда партия шаҳар кенгаши масъуллари ва туманнинг фаол хотин-қизлари иштирок этди.

Тадбирда сўзга чиққанлар қабул қилинган қонунлар, фармон ва қарорлар ижросини таъминлаш, хотин-қизлар ва ёшларимизга берилаётган имкониятлардан унумли фойдаланган ҳолда ҳар бир фуқаро мамлакатимиз раёнақига ҳисса қўшиши лозимлигини таъкидлашди. Шунингдек, кел-

гусидаги режалар ҳам белгилаб олинди.

Мулоқотдан сўнг ушбу сиёсий куч фаолиятига хайрихоҳ бўлган 12 нафар хотин-қиз O'zLiDeP сафига қабул қилинди.

O'zLiDeP Тошкент шаҳар кенгаши матбуот хизмати

ОТАЛИК МАЖБУРИЯТИНИ УНУТГАНЛАР...

ФАРЗАНД КЎРСАК БОШИМИЗ КЎККА ЕТАДИ, ОТА-ОНА БЎЛДИК, ДЕБ ФАХРЛАНАМИЗ. БАРЧА ТАШВИШЛАРНИ УНУТИБ, БОР ЭЪТИБОРИМИЗНИ УНГА ҚАРАТАМИЗ. ЭНГ СИФАТЛИ ОЗУҚА УСТ-БОШ БИЛАН СИЙЛАЙМИЗ. БЕТОБ БЎЛИБ КОЛГУДЕК БЎЛСА ТОМОГИМИЗДАН СУВ ҲАМ УТМАЙДИ, ҲАЛОВАТИМИЗ ЙЎҚОЛАДИ. АХИР У ДИЛБАНДИМИЗ, НАСЛИМИЗНИНГ ДАВОМЧИСИ-ДА!

Афсуски, ҳаёт бир текис эмас. У инсонни турли вазиятларга солиш билан меҳри, муҳаббатини синаб туради. Орамизда шундайлар ҳам борки, оила аталмиш кўргони бузилиб, охир оқибат “ажралиш” куйи чалингудек бўлса, аёлини-ку сўраб ўтирманг, ҳатто фарзандларидан бир зумда кечворди: улар олдидаги оталик масъулияти, ҳуқуқ ва мажбуриятларини унутди, ҳатто вояга етмаган болаларини ҳам моддий таъминлашни истамайди. Гўёки шундай йўл билан собиқ аёлидан ўч-аламини олмоқчи бўлади.

Лекин бундай вазиятда қонунчилик ҳеч кимни кечирмайди, тегишли тартибда жавобгарлик белгиланган. Зеро, ота-оналар ва уларнинг ўрнини босувчи шахслар ўз фарзандларини вояга еттунига қадар боқиши, уларнинг тарбияси, таълим олиши, соғлом, тўлақонли ва ҳар томон-

биноан ундирилиши лозим бўлган маблағни жами бўлиб икки ойдан ортиқ муддат мобайнида тўламаслик – **ўн беш сутка муддатга маъмурий қамоққа олишга ёки бир юз йигирма соатгача ҳақ тўланадиган жамоат ишларига мажбурий равишда жалб этишга ёхуд маъмурий жазоларнинг мазкур турлари қўлланилиши мумкин бўлмаган шахсларга базавий ҳисоблаш миқдорининг йигирма баравари миқдоридан жарима солишга сабаб бўлади.** Биринчи марта ҳуқуқбузарлик содир этган шахс, агар у маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишни кўриш жараёнида алимент мажбуриятлари бўйича қарздорликни ихтиёрий равишда тўлаган бўлса, жавобгарликдан озод этилади (*Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс 47⁻модда*).

Агар шахс маъмурий жазо қўлланилганидан кейин

ган бўлса, у жавобгарликдан озод қилинади (*Жиноят кодекси 122-модда*).

Фикримизни амалий мисоллар билан далиллаймиз.

БИРИНЧИ ВОҚЕА

...Яқинда Жиноят ишлари бўйича Бувайда туман суди ҳудди шундай мазмундаги ишни кўриб чиқди. Жавобгар Даврон Комилов қирчиллама қирқ ёшнинг остонасидан ҳатлаганига уч йилдан ошди. Аммо гап ёлда эмас, бошда деганлари тўғри экан, йўқса у бу ерга келтирилмасди.

Гап шундаки, Даврон 2005 йилда Саида билан турмуш қуриб, ширингина фарзандлик бўлишди. Лекин оилавий келишмовчиликлар сабабли турмушлари узоққа бормади. Саиданинг мурожаати асосида унга фуқаролик ишлари бўйича Қўқон туманлараро судининг 2018 йилги ижро ҳужжати асосан 1 нафар вояга етмаган фарзандининг моддий таъминоти учун ҳар ойлик иш ҳақи ва даромадининг тўртдан бир қисми миқдоридан алимент ундирилиши кўрсатилди. Бироқ ота алиментни тўламади. Шу сабабли 2022 йил ноябрь ойида жиноят ишлари бўйича Бувайда туман судининг қарори билан унга 15 сутка маъмурий қамоқ жазоси тайинланди. Аҳвол яна ўша-ўша.

Судда Мажбурий ижро бюроси туман бўлими давлат ижрочиси ҳам у мажбуриятларини бажаришдан бўйин товлаб келатганини айтди. Гувоҳи бўлганингиздек, жавобгар ўз фарзандини моддий таъминлашдан бўйин товланиши учун маъмурий қамоқ жазоси қўлланилганидан сўнг ҳам 2022 йилнинг декабридан 2023 йил ноябрга қадар 11 945 996 сўм алиментни тўламади. Суд ишни ҳар томонлама муҳокама қилиб, уни Жиноят кодексининг 122-моддаси 1-қисми билан 9 ой озодликдан маҳрум қилиш жазосига тортди. Ундан жабрланувчи фойдасига 11 145 995 сўм (судда 800 000 сўм қисми қопланган)ни ундиришни лозим топди.

ИККИНЧИ ВОҚЕА

...Жиноят ишлари бўйича Чуст туман судида кўрилган иш ҳам ҳудди шундай. Жавобгар Абдували Ҳомидов фуқаролик ишлари бўйича Чуст туманлараро судининг 2018 йил 15 мартдаги суд буйруғига кўра собиқ аёли Салима Бобоева фойдасига бир нафар вояга етмаган фарзандининг моддий таъминоти учун ҳар ойлик даромадининг иккидан бир қисми миқдоридан алимент тўлаши жоиз бўлса-да, бажаришдан бўйин товланиши боис жиноят ишлари бўйича Чуст туман судининг 2021 йилги қарорига асосан маъмурий жавобгарликка тортилган. Шундан сўнг ҳам 2023 йил 1 октябрга қадар 81 008 261 сўмни тўлашдан қасддан бўйин товланган. Қўлмиш – қидирмиш. У 10 ой озодликдан маҳрум қилинди ва жабрланувчига етказган 81 008 261 сўм миқдоридан моддий зарарни тўлайдиган бўлди.

УЧИНЧИ ВОҚЕА

...Тошкент вилояти жиноят ишлари бўйича Юқори Чирчиқ туман суди ҳам оталик мажбуриятини унутган Нурбой Даминов билан боғлиқ ишни кўриб чиқди. Нурбой Фуқаролик ишлари бўйича Чирчиқ туманлараро судининг 2016 йилги ижро варақасини бажармаган, даввогар Азиза Бекова фойдасига 2016 йилда туғилган фарзандининг моддий таъминоти учун ўн саккиз ёшга тўлгунинга қадар ҳар ойда топган барча турдаги даромадларидан тўртдан бир қисми миқдоридан алимент тўлашдан бўйин товланиши боис 2021 йилда маъмурий жавобгарликка тортилган эди. Шундан кейин ҳам у ўзига тегишли хулоса чиқармади. Ялло қилиб юраверди. Оқибат – жиноят ишлари бўйича Қўқон туман судининг 2022 йилги ҳукмига асосан 6 ой озодликдан маҳрум қилинди. Яна боқибегамлигини ташламади ва 16 ой давомида жами 17 375 984 сўм миқдоридан алимент маблағини тўламай келди.

У судда ишга кира олгани учун алиментни тўламагани ва бугунги кунда зарарни қоплашга умуман моддий имконияти йўқлиги кабиларни ваз қилса-да, унинг бу баҳоналари оталик ҳуқуқ ва мажбуриятларини унуттишга сабаб бўлмаслиги эслатиб қўйилди. Суд унинг жиноий ҳаракатларини муҳокама қилиб, Жиноят кодекси 122-моддасининг 2-қисми – моддий ёрдамга муҳтож бўлган вояга етмаган шахсини моддий таъминлашдан бўйин товлаш, яъни уни моддий жиҳатдан таъминлаш учун суднинг ҳал қилув қарори ёки суд буйруғига биноан ундирилиши лозим бўлган маблағни жами бўлиб икки ойдан ортиқ муддат мобайнида тўламаслик хавфи рецидивист томонидан содир этилганлигида ифодаланган жиноят аломатлари билан тўғри квалификация қилинган деб ҳисоблади ва унга 1 йил 6 ой муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди. Ундан жабрланувчи фойдасига ундирилмай қолган пуллар ундан ундириладиган бўлди. Жазоси эса қаттиқ тартибли колонияларда ўтайди...

Ушбу воқеаларни келтиришимиздан мақсадимиз шуки, оталик мажбуриятларининг бажаришдан сиз қочишингиз мумкин, аммо қонундан, жавобгарликдан қочиб қутулолмайсиз. Сиз тўлашингиз шарт бўлган маблағлар ўша зурриёдинингизнинг моддий таъминоти, саломатлиги, соғлом униб-ўсиши, илм олиши каби заруратларига сарфланади. Яна шунинг унутмаслигингиз керакки, алимент тўлаш ҳақидаги суднинг ҳал қилув қарорини бажаришдан бўйин товланган шахслар ҳатто ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилиниши мумкин.

Хулоса эса ўзингиздан.

Нурхон ЭЛМИРЗАЕВА,
“XXI asr” муҳбири

Мақолада зикр этилган суд қарорлари Олий суднинг расмий сайти – <https://sud.uz> дан олинди ва уларда кўрсатилган исм-фамилиялар ўзгартрилган.

лама камол топиши хусусида ғамхўрлик қилишга мажбурдирлар. Бу янги таҳрирдаги Бош қомусимизда қайд қилиб қўйилган. Вояга етмаган болаларига таъминот бериш мажбуриятини ихтиёрий равишда бажармаган ота(она)дан суднинг ҳал қилув қарори ёки суд буйруғига асосан алимент ундирилади. Уни бажаришдан бўйин товлаш бир қатор ҳуқуқий оқибатларни келтириб чиқаради.

Жумладан, **моддий ёрдамга муҳтож бўлган вояга етмаган ёки меҳнатга лаёқатсиз шахсини моддий таъминлашдан бўйин товлаш маъмурий жавобгарликка сабаб бўлади.** Яъни уларни моддий жиҳатдан таъминлаш учун суднинг ҳал қилув қарори ёки суд буйруғига

суднинг ҳал қилув қарорига биноан ундирилиши лозим бўлган маблағни икки ойдан ортиқ муддат мобайнида тўламаса энди жазо янада кучайтирилади ва жиноий жавобгарликка тортилади – **икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки бир йилгача озодликдан маҳрум қилинади.**

Уша қилмиш хавфли рецидивист (илгари ҳукм қилинган жиноятига ўхшаш жиноятни қасддан содир этган шахс) томонидан содир этилган бўлса – **икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.** Бунда ҳам агар шахс алимент мажбуриятлари бўйича қарздорликни тўлиқ тўла-

ЯРОҚЛИЛИГИ МУҲИММИ ЁКИ АРЗОНЛИГИ?

ЭЪТИБОР БЕРГАНМИСИЗ, ИСТАЛГАН ОЗИҚ-ОВҚАТ ДЎКОНИГА КИРГАН ХАРИДОР БИРИНЧИ НАВБАТДА МАҲСУЛОТНИНГ НАРХИ БИЛАН ҚИЗИҚАДИ ВА САВДОЛАШАДИ: “АГАР КЎПРОҚ ОЛСАМ, САЛ ТУШИРИБ БЕРАСИМИЗ?” ДЎКОНЧИ РОЗИ БЎЛСА, “ФАЛОН КИЛО УЛЧАНГ-ЧИ” ДЕЙДИ ШУ ЗАҲОТИ. ХАРИДОР МАҲСУЛОТНИ АРЗОН ОЛГАНИГА ХУРСАНД, СОТУВЧИ ЭСА... “ЎТМАС МАТОХ”ДАН ҚУТУЛГАНИГА...

Кафолат бераман сизга: харидорларнинг ақалли ўндан бири сотиб олаётган маҳсулотнинг яроқлилик муддати билан заррача қизиқмайди!

Агарда, айтайлик, туфли харид қиладиган бўлса, шу матоҳни роса “синовдан ўтказди” – қаерники, тоза чармдан тикилгани, чоклари мустаҳкамми, нам ўтказмайди, бичими қанақа, ранги костюмга мос тўшадими? Оёғига кийиб, у ён-бу ёнга юриб, “Қалай?” деб бошқа харидорлардан сўраб ҳам кўради. Нияти холис – туфлини беш-олти йил киймоқчи.

Кийим-кечак савдосида ҳам шу ҳолат. Енгил машина олишдаги сергакиликни айтиб ўтирмайлик. Дорихонада шифокор тавсия қилган дорини олаётиб, албатта ишлаб чиқарган давлат, яроқлилик муддати, ноҳўя таъсири бора-йўқлиги(айрим ҳолларда)га қизиқамиз. Муддати ўтган бўлса, томчи дори томирларга шифо эмас, захар бўлиб қўйилиши, Худо кўрсатмасин, бир зумда оёқни узатиб кетворши ҳеч гап эмас.

Соғлиқ муҳим-да!

...Танишимнинг тўйидамиз. Биринчи овқати сал ёғлироқ экан – ҳазмига ёрдам деган ўйда дастурхонга тортилган ширинликлардан тотинмоқ бўлди. Чиройли, ялтироқ қадоғини очишимиз билан... қўлимизга унқиқ кетган вафли бўлакларни тўқилди. Хижолат бўлганча тарелкага қўйдик. Буни кўрган ёнимдаги танишим бош чайқади: “Муддати ўтиб кетган. Тўй эгаси дастурхон безай деб арзонгаровга олган-да. Буларни назорат қиладиган тирик зот бормикан?”

Кичик дўкончаси бор жияним бир гал айтиб қолди: “Анов “супер-гипер” деган жойлардан ширинликлар олманг! Аксариятининг муддати ўтган. Тўй-маъракачиларга аввалдан келишиб сотишди: “Сталдан қайтганини қайтариб оламан”, деб. Бундай дўконлар омборида “тўйма-тўй

юрадиган” кути-кути вафли, печенье, хуллас, минг хилдаги ширинликлар тиқилиб ётибди”...

Ҳар қадамда икки-учта дўкон пайдо бўлган қишлоқ жойларидан аҳвол бу!

...Байрамлар арафасида идора-ташкilotлар ходимларига совға улашиш одати кенг тарқалган. Совға турли-туман ялтироқ қоғозларга ўралган ширинликлар тўпламидан иборат бўлади. Масъуллар ажратилган маб-

лағни тежаш мақсадида арзонроқ маҳсулот излашади ва, жияним айтганидек, неча-неча тўй-тадбир дастурхонини безаган, “набатчи” ширинликларни кўтарасига харид қилишади. Текин совға олган ходим хурсанд, қадами кенг отганча уйга келади, кўз тикиб ўтирган фарзандларига тантанавор топширади. Болалар шод-хуррам, ширинликларга ёпишади...

...Янги йил арафасида ижтимоий тармоқларда бир қи-

зиқ ҳолатга кўзим тушди. Пойтахтдан келган таниқли блогер Урганч шахридаги озиқ-овқат дўконларида сотилаётган маҳсулотларнинг яроқлилик муддатини ўрганибди. Нияти холис (яъни гумонда бўламиз) блогерни дўконидан ҳайдаб чиқаргани қанча, унга: “Тошкентдаги дўконларни текшир, бу ерда нима қилиб юрибсан?” дея таъна тоши отганлар қанча?

Тушунмадим, дўконидан барча озиқ-овқат маҳсулотлари сифати талабга жавоб берса, яроқлилик муддати жойида бўлса... дўкондор нимадан кўрқайди? “Мана, яп-янги ишлаб чиқарилган! Мазасини айтинг!” деб савдо шохобчасини текинга реклама қилиб олмайдими? Уша дўкондорларнинг тарафини олаётганлар блогер биродари ўзининггина эмас, бошқаларнинг ҳам соғлиғини уйлаётганини билишмайдими?

Яроқлилик муддати ўтган сифатсиз озиқ-овқат маҳсулотлари одамга бирдан ноҳўя таъсир этмас, томчидори каби дарров реакция бермас, эҳтимол. Аммо аста-секинлик билан организмни емириши, овқат ҳазм қилувчи аъзоларга босим бериб, турли хасталиклар келтириб чиқариши аниқ! Айрим ҳолларда овқатдан заҳарланиш ортида ҳам айнан шу – сифатсиз, яроқлилик муддати ўтган маҳсулотларни билан-билмай истеъмол қилиш ётмаётими? Буни соҳа мутахассислари ҳам бот-бот тақоррлашаётгани бежизмас ахир!

Кўндан-кўп теле ва радиоканаллар эртаю кеч қандайдир бозори касод (чаққонмас ҳар ҳолда) бўлган дори-дармон рекламаси билан банд. Ҳеч бўлмаса давлат каналлари истеъмолчи ҳуқуқи, маҳсулотларни харид қилаётган вақтда яроқлилик муддатини албатта сўраш ёки кўриш лозимлиги юзасидан тушунтириш ишларини олиб бориши керак эмасми?

Умуман, бу офриқли муаммо ечимини учун қайси ташиқилот масъул? Ким шундай инсофсиз дўкончилар танобини тортиб қўяди? Билмадик. Билганимиз шуки, бу яқин орада “Яроқлилик муддати ўтган фалон миллион сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари савдо шохобчаларидан олинми, йўқ қилинди”, деган бирорта расмий хабарга кўзимиз тушганича йўқ!

Рўзимбой ҲАСАН,
“XXI asr” муҳбири

ЖИДДИЙ МАВЗУ

ЙЎЛНИНГ ЭГАСИ – СИЗ, БИЗ – ҲАММАМИЗ-КУ?!

...Янги йил арафасида пойтахтдан уйга, қашқадарёга қайтдим. Машинада тахминан ярим минг қаққирим масофани босиб ўтдик. Бу олти соатдан кўпроқ юрдик дегани. Шу вақт оралиғида йўллардаги нотекистиклар, чуқурлар ва дўнғалакларни санаб адоғига етолмадим. Зотан, биз юрган йўл марказий осиенинг қозоғистон, қирғизистон ва ўзбекистон давлатларидан ўтувчи ҳамда халқаро дея ном олган М-39 трассаси эди. Бу республиканинг шимолий ҳудудларини жануб билан туташтирувчи магистраль йўл ҳам ҳисобланади. Халқроқ даражадаги йўлимиз шундай бўлса...

Шошмай туринг, қизиғи, энди бошланади. Ёдингизда бўлса, газетамизнинг 2023 йил 50-сонидан сиз, азиз муштарийларга “Бу йўллар эга(сиз)ли йўлларми?” деган савол билан юзланган эдик.

Саволни беришга бердинг-у, жавобига ўзимиз ҳам ўйланиб қолдик.

“Автомобиль йўллари тўғрисида”ги қонун бўйича йўллар учга бўлинади: умумий фойдаланишдаги йўллар, шаҳарлар ва бошқа аҳоли пунктлари йўллари ва ҳужалик автомобиллар учун йўллар.

Буларнинг ҳар бирининг эгаси бор. Ёки йўк(ми)?

Ўзбекистон Автомобиль йўллари қўмитаси Ахборот хизмати раҳбари Нилуфар Жумаеванинг бизга тақдим этган маълумотига қараганда, **Ўзбекистон Республикасида автомобиль йўллари тармоғининг жами узунлиги 209 минг 496 километри ташкил этади. Шунинг 42 минг 869 километри, яъни 20 фоизи Автомобиль йўллари қўмитаси тасарруфидан. Шундан 3993 километри халқаро аҳамиятдаги, 14 минг 203 километри давлат аҳамиятдаги ва 24 минг 673 километри маҳаллий йўллар ҳисобланади. Бундан ташқари, мавжуд йўлларнинг 141 минг 882 километри, яъни 68 фоизини қишлоқ автомобиль йўллари, шаҳарлар, шаҳар посёлкалари, қишлоқлар ва овуллар кўчалари ташкил этади. Қолган 24 минг 745 километр, яъни 12 фоиз йўл идоравий ва инспекторлик йўллари** улушига тўри келади.

Энди дўппимизни (бор бўлса, албатта) бир чеккага қўйиб, яхшилаб ўйлаб кўрайлик: бугун юртимиздаги неча километр йўл жаҳон талаб-ларига жавоб бера олади? Афсуски, ҳеч қанча. Аникроқ айтганда, дунё мамлакатларидаги йўлларнинг сифатлилик даражасини ўлчовчи рейтингларнинг ҳеч бирида Ўзбекистон номи келтирилмаган ёки биз топа олмадик. Демак, йўллар ҳақиқатда оғриқли мавзу. Лекин эътиборингизни бошқа жиҳатга қаратмоқчиман.

Сунгги уч-тўрт йилда юртимиздаги ички йўлларнинг анча-мунчаси таъмирланди, аксарияти янгидан қурилди. Йўллар давомида лой кечиб мактабга қатнаган маҳалла болалари асфальт нималигини кўрди. Бу йўлларда ҳали ҳеч қандай чуқурликлар ҳам, дўнғиликлар ҳам йўқ. Одамлар томонидан ўрнатилган сунъий тўсиқларни ҳисобла олмасак, албатта. Тўғри ўқидингиз, одамлар томонидан ўрнатилган тўсиқлар. Сунъий тўсиқлар деганда ҳаракат тезлигини камайитиришга мажбурлаш учун қатнов қисмида махсус ташкил этилган, бетон, асфальт ёки пластмассадан ясалган баландликлар тушунилади.

Ҳўш, ички йўллар давлатникими ёки одамларники?

Машинада юрадиганлар яхши билади. Йўлларда ҳаракатни секинлаштирувчи дўнғалаклар қўйиш, кўчанинг кириш қисмида пультли шлагбаумлар ўрнатиш ёки киришни тақиқловчи белгилар қўйиш кейинги йилларда урфга айланиб бормоқда.

Биргина мисол: ана шундай дўнғалаклардан бир эмас, бир нечтаси пойтахтнинг Шайхонтоҳур туманидаги Белтепа кўчасида жойлашган. Бу қанчалик қонуний, унинг оқибатлари ҳақида кимдир ўйлаб кўрдими?

Йўл ҳаракати қоидаларига кўра, йўл ҳаракати қатнашчилари йўлдаги бошқа ҳаракат қатнашчиларининг ҳаракатлишига тўсиқлик қилмаслиги ва ҳавф туғдирмасликларига керак.

Тегишли ваколатга эга бўлмаган юридик ва жисмоний шахсларга йўл қопламасини бузиш, ўзгартириш ёки зарар етказиш, ифлослантириш, йўл белгиларини, светофорларни ва ҳаракатлишни ташкил этишнинг бошқа техник воситаларини ўзбошимчилик билан олиб ташлаш, ўрнатиш, тўсиб қўйиш, шикастлаш, йўлларда ҳаракатлишига тўсиқлик қилувчи нарсаларни қолдириш, “сунъий нотекистик” қурилмаларини ўрнатиш тақиқланади.

Бу Йўқнинг 4-бандида тартибга солинган. Йўл ҳаракати қоидаларининг 183-бандида Қонунчилик ҳужжатларида кўзда тутилган ҳол-

ларда тегишли мансабдор ва бошқа шахслар томонидан йўлларда сунъий нотекистик ва шлагбаумни ўрнатилиши ДИХХдаги тартибларга кўра келиши шартлиги белгиланган.

Кўчалардаги бундай ўзбошимчиликларнинг оқибати ҳақида Тошкент шаҳар ФВБ Ахборот хизмати бошиғи, капитан Зухриддин Қурбон шундай изоҳ берди:

– Йўллардаги шлагбаумлар билан тўсиб қўйилган тўсиқлар, сунъий дўнғалаклар ҳақиқатдан кўпайиб кетди. Баъзи маҳаллаларда ҳар 20 метрга қўйиб ташланган. Ёнгил машиналарга унча биланмас, лекин бизнинг ўт ўчирувчи машиналаримиз ҳам секинлаб ўтишга мажбур. Шунинг учун бизга кўп эътироз бўлади, секин келяпсан, деганга ўхшаш. Ваҳоланки, уша маҳалладегиларнинг ўзи йўлларга тўсиқ қўйган.

Ҳаётини мисоллар билан тушутирайман. 2020 йил карантин вақтлари шлагбаумлар билан маҳаллалар тўсиб қўйилди. Шу тўсиқлар нечадир дақиқани йўқотишимизга сабаб бўлган. Натижда ёнғинлар катталашиб кетган. Маълумки, ёнғин ҳар бир секундда тарқалади. Биз ҳатто уша бир неча секундни йўқотсак, аланга катталашиб кетиши, унинг ичидаги одамлар ҳаёти хавф остида қолиши мумкин.

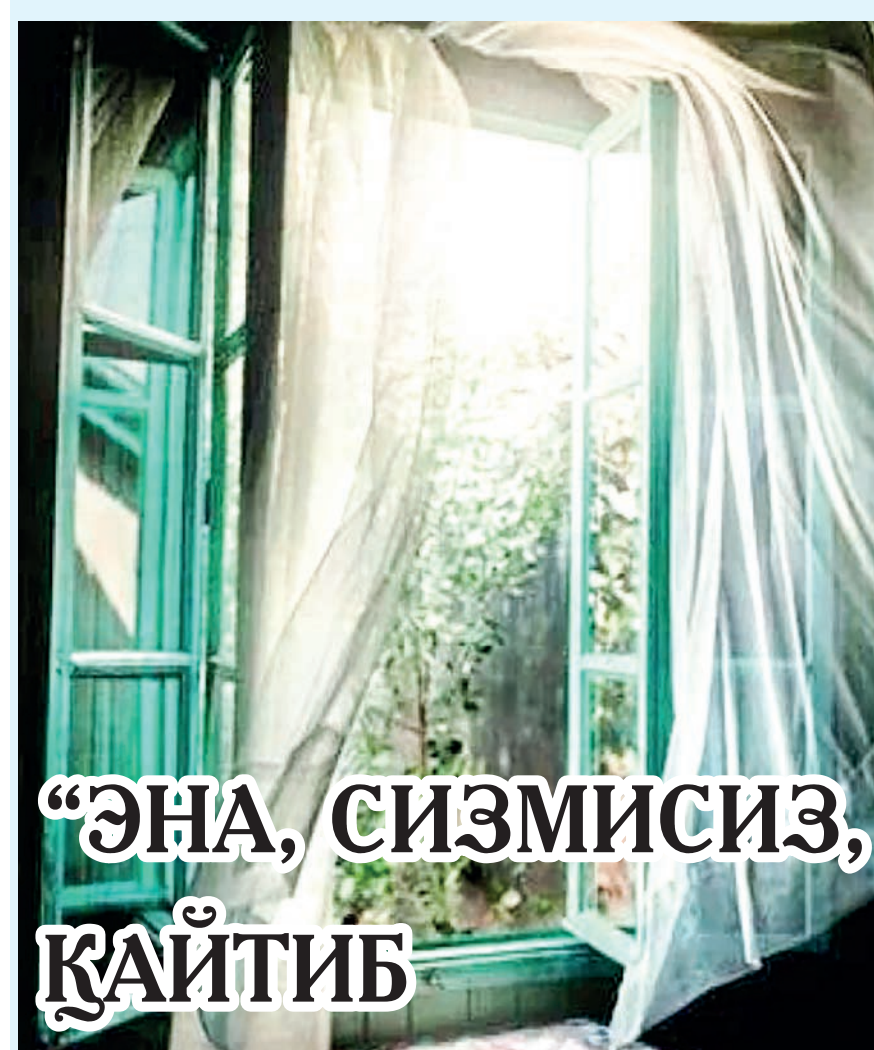
Бизга кўнғироқ бўлганда имкон қадар тез боришга ҳаракат қиламиз, лекин баъзи ҳолларда уша сунъий тўсиқлар сабаб маҳалла ичига машинада киролмайми. Техникасимиз бўлмаса, кутқарувчиларимизнинг ўзи ҳеч нима қила олмайди.

Ёки ана бошқа бир ҳолатга назар ташласак. Тошкентдаги маҳаллаларда ёнғинни ўчириш гидрантлари бор. Одамлар уша қудуқларнинг устига аутовловини қўйиб кетишади. Бу ҳам ёмон оқибатларга олиб келади.

Ачинарли томони, ўзига бино қўйган “бойвачча”лар яшайдиган баъзи маҳаллаларнинг кириш жойларига шлагбаумлар ўрнатилганига ҳам гувоҳ бўлиш мумкин. Бундай кимсаларни оғохлатирсак-да, нима бўлти, кимдир сўраб келадиган бўлса, қўлимизда пультадан очаверман, шунгама ота гури қозихонами, дейди беписандларча. Бундай ўзбошимчилар билмайдики, мабодо электр ўчиб қолса, бирор фалокат руй берса нима бўлади? Ахир бу – тилсиз техника.

Худди шундай ҳолат руй берган. Пойтахтимиздаги Ҳувайди маҳалласида битта “янги бой” ўзи хон, кўланаси майдон бўлиб, шлагбаум билан йўлни тўсиб қўйган. Ходимларимиз бориб шу фуқарога тушутирган бўлса-да, вақтинча ҳалиги тўсиқни олиб қўйган ва назоратчилар кетишгач, ана қайтадан ўрнатиб қўйган. Фалокат оёқ остида деганлари рост-да. Орадан ҳеч қанча вақт ўтмасдан, айнан уша оёғи ердан узилган одамнинг қўшиниқиди ёнғин чиққан. Афсуски, қайта ўрнатилган шлагбаум сабаб ўт ўчирувчилар вақтида етиб бора олмаган. Охири ўз айбини тушунган киши қўшинининг уйини сотиб олган...

Карим ЗАРИПОВ,
“XXI asr” муҳбири

“ЭНА, СИЗМИСИЗ, ҚАЙТИБ КЕЛДИНГИЗМИ?”

Кўлсиз, оёқсиз эшикни оча олдинг шамол келяпти, Қўқонда.

Чироқ йўқ эди, зимистонда ўтиргандим, туйқус уйимнинг эшиги тарақлаб очилиб кетди. Бемаҳалда ким келдики деб сесканиб ўрнимдан туриб кетдим. Кейин полни пайпаслаб фанарни топиб эшик томон ёқдим: ҳеч ким йўқ.

Шамол очган экан эшикни: “Келсинлар, шамол, хонамни бир айланиб чиқиб кетасиз-да, энди”...

Болалгимда ҳам тўс-тўполон шамоллар эсиб, ётган уйимизнинг эшигини тарақлатиб очиб юборар эди. Ушандаям кўрқардим. Тарақлаб эшик очилиб, остонада ўта хунук махлуқ ёки ўлган одам кўринади, деб кўрқардим.

Дадам ва энам раҳматли оламдан ўтганидан сўнг эса шамолда очилиб кетган эшиқдан энам ёки дадам кириб келади, деб ўйлайман. Айниқса, энамнинг у дунёдан қайтиб келишига ичимда бир ишонч яшайди.

Ярим кечаси – чироқ ҳам ўчган – шамол кучайиб ухлаб ётган уйимнинг эшигини кўпоргудек қилиб очиб юборди. Мен бўлсам сесканиб ўйғониб кетаман. Гувиллаб шамол кираётган ланг очқ эшикка қарайман. У ерда эса кекса бир аёлнинг қиёфаси кўринади: энам! “Эна, қайтиб келдизми?” – деб кўзимдан тирқираб кўзёш отилиб ўрнимдан туриб, энам томонга ошқаман.

Лекин энам йўқ. Кўзимга кўринибди. Энам келиб қолар, деб эшикни беркитмай ана ўрнимга ётаман. Бироз вақт ўтиб кўзим илинади, ухлагандай бўламан. Нохос “Раҳматжон!” – деган овозни эшитаман. Бирдан танийман – энамнинг овози бу! “Эна” деб йиғламсираб, шошилиб ўрнимдан туриб эшик томонга юраман. Лекин ҳеч ким йўқ.

Тонгача безовта ухлайман. Бир неча бор “Раҳматжон” деб энам мени чақиради. Овоз миямдаги ўта безовта ҳужайрадан таралаётганини сезаман. “Раҳматжон, ўғлим, мен келдим!”

“Эна, сизмисиз, келдизми?” дейман гарчи овоз миямнинг ичидан эшитилаётганини сезсам ҳам.

Бир кўнглим ярим кечаси мазорга бориб, энамнинг қабри қошида чўк тушгим келади. “Эна, соғиндим сизни! Мени кечиринг, эна, сўридан йиқилиб оёғингиз синиб, бир жойда қолиб кетганингизда мен узоқларда эдим. Кейин қазо қилдингиз, ўшандаям узоқда эдим. Жон чиқар маҳали “Раҳматим қани?” дебсиз.

Эна, ичимдаги азобга, виждон қийноғига чидаёлмайман. Сизни топишим керак. Ярим кечаси шамоллар эшигимни тарақлатиб очиб, синдириб сизни олиб келсин!...

Шамол баҳор нафасини олиб келди-я, илиқроқ эди у. Боя ёмғир ёққанда, энди эса шамол нам ерни қуритяпти. Шамол ўзига қўшиб хаёлларни ҳам узоқ-узоқларга олиб кетади. Ўлган одамларнинг руҳи бир жойга тўпланиб, барабар бир томонга ҳаракат қилса шамол пайдо бўлади. Болалиқда шамол тоғлар бағридаги оғзи тандирдек келадиган тешикдан чиқади, ўша тешик беркитилса, шамол тўхтади, деб ўйлардим. Дарахтлар шамолда силкиниб, уни аянам кучайтиради деб ҳам хаёл қилардим.

“Дада, дарахтлар кесиб ташланса, шамол тўхтайдими?” – деб савол берганим эсимда. Яна айтишадими, шамолда кўчага чиқсанг, ажина оздириб кетади. Ҳозир ўйлайманки, шамолнинг кучини бир жойга йиғадиган механизм ишлаб чиқилса бўлмасмикан? Аслида шамол билан боғлиқ кўп нарсани ўйлайман. Лекин ҳаммасини ёзгим келмади. Ана, шамол эшигимни ана очиб юборди.

Энди қаттиқроқ беркитмасам бўлмайди.

Раҳимжон РАҲМАТ

O‘zLiDeP Қашқадарё вилоят кенгаши мазкур кенгаш раисининг биринчи ўринбосари – аппарат раҳбари Арзукул Шеровага акиси Шербой ШЕРОВнинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

MUASSIS: TADBIRKORLAR VA ISHBILARONLAR HARAKATI – O‘ZBEKISTON LIBERAL-DEMOKRATIK PARTIYASI

Бош муҳаррир
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Тахрир хайъати:
Ақтам ХАЙТОВ
Дилшод ШОУМАРОВ
Шухрат БАФОВ
Мавлуда ХУЖАЕВА

Сирождидин САЙИД
Аҳмад ШОДМОНОВ
Виктор ПАК
Насимжон АЛИМОВ

Тахририят манзили:
Тошкент шаҳри
Нукус кўчаси 73А-уй.

Электрон почта:
xxi_asr@mail.ru
xxi_asr@mail.ru

Телефонлар:
қабулхона –
71 215-63-80
(тел./факс).
Обуна ва реклама
бўлими –
71 255-68-50.

“XXI asr” ижтимоий-сиёсий газетаси
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлигида 2011 йил 14 июнда 0009-рақами билан
рўйхатдан ўтказилган.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмахонасида чоп этилди.

Корхона манзили:
Тошкент шаҳри Буюк Турон кўчаси 41-уй.
Газета офсет усулида, А-2 форматда
босилди. Ҳажми – 3 босма табақ.
Бюджет рақами: Г – 145
Адади: 4203
Баҳоси келишилган нархда.
Тошйирлиди – 17:00

Тахририятга келган қўлэмалар тақриз
қилинмайди ва муаллифларга
қайтарилмайди.

© “XXI asr” дан олинган маълумотларга манба
сифатида газета номи кўрсатилиши шарт.

Муаллифлар фикри тахририят нуктаи
назаридан фарқ қилиши мумкин.
Газета тахририят компьютер марказида
терилди ҳамда дизайнер

Маъруфжон Раҳмонов
томонидан саҳифаланди.

НАШР КЎРСАТКИЧИ: 406
1 2 3 4 5 6

Навбатчи муҳаррир:
Озод РАҲАБОВ